

HØRINGSNOTAT

Forslag til forskrift om refusjonssatser for opplæring av elever i barneverninstitusjoner utenfor hjemfylke

1. Bakgrunn for forslaget

I Ot.prp. nr. 2 (2007–2008) er det foreslått følgende endringer i opplæringsloven § 13–2 (endringene er kursiverte):

”§ 13–2 Plikt for fylkeskommunen til å sørge for grunnskoleopplæring, spesialpedagogisk hjelp og vidaregåande opplæring i institusjonar etter barnevernlova

Når det blir gjort vedtak om plassering i institusjon etter barnevernlova, er det den fylkeskommunen der institusjonen ligg som har ansvaret for å oppfylle retten til grunnskoleopplæring, spesialpedagogisk hjelp og vidaregåande opplæring etter lova her. *Fylkeskommunen der institusjonen ligg har rett til refusjon av utgifter til opplæringa frå fylkeskommunen der barnet eller den unge er busett på det tidspunktet det blir gjort vedtak om plassering, etter satsar fastsett av departementet.*

Ansvaret omfattar barn og unge i institusjonar i fylkeskommunen som den statlege regionale barnevernmyndigheita har ansvaret for etter barnevernlova § 5–1, og barn og unge i private og kommunale institusjonar som er godkjende etter barnevernlova § 5–8. Dersom opplæringa skjer i institusjonen, skal institusjonen sørge for nødvendige lokale til formålet.

Departementet gir forskrifter om refusjon av utgifter til opplæring av barn og unge frå andre fylkeskommunar.”

Det fremgår av odelstingsproposisjonen at hensikten med lovforslaget er å bidra til en rimelig fordeling av de økonomiske kostnadene for de elevene som mottar opplæring i barneverninstitusjoner utenfor eget hjemfylke. Det fremgår også at det er tenkt å være et enkelt system med fastsatte satser. Ot.prp. nr. 2 (2007-2008) finnes for øvrig på følgende nettside: <http://www.regjeringen.no/nb/dep/kd/dok/regpubl/otprp/2007-2008/Otprp-nr-2-2007-2008-.html?id=485146>

2. Vurderinger og forslag

Barn og unge som er plassert i institusjon kan representere særskilte utfordringer for skolene sammenlignet med de elevene som er bosatt i skolekretsen. I forslaget til satser for refusjon er det tatt hensyn til de sosiale og pedagogiske utfordringer som elevgruppen kan representere. Disse elevene har fått en ny omsorgssituasjon, må forholde seg til nye voksenpersoner, nye jevnaldrende og en ny skole. Skolen skal inkludere elever med svært variert skolebakgrunn og ulike sosiale erfaringer i et etablert miljø. I tillegg skal skolen kartlegge og ivareta eventuelle spesialpedagogiske behov.

For elever i barneverninstitusjoner som ikke har behov for spesialundervisning, foreslår departementet en gjennomsnittssats på 83 000 kroner både for grunnskole- og vidaregåande opplæring. Til grunn for denne beregningen er det lagt korrigerte brutto driftsutgifter per elev i grunnskole og vidaregåande opplæring som er hhv. 68 758 kroner og 110 537 kroner (KOSTRA 2006). Fordi vi antar at omfanget av barn som får grunnskoleopplæring er noe

større enn omfanget av unge som får videregående opplæring i barnevernsinstitusjonene, foreslås det å vekte utgiftene til grunnskoleopplæring med 2/3 og utgiftene til videregående opplæring med 1/3 i bergningen av satsen. Beregnet gjennomsnittssats: $(2/3 * 68\,758 + 1/3 * 110\,537) =$ omlag 83 000 kroner.

På denne bakgrunn foreslås det at følgende tre satser pr elev per år legges til grunn:

- Elever som ikke har behov for spesialundervisning: kr. 83 000
- Elever med moderat behov for spesialundervisning kr. 245 000
- Elever med omfattende behov for spesialundervisning kr. 485 000

Fylkeskommunene ble blant annet bedt om å kommentere disse satsene våren 2007, og tilbakemeldingene viste at fylkeskommunene i all hovedsak var enig i at satsene var realistiske.

I vurderingen av hvilken sats som skal legges til grunn i det enkelte tilfelle, er det elevens konkrete behov for tilrettelegging av opplæringen etter innflytting på institusjon som er det avgjørende. Et eventuelt behov for spesialundervisning må vurderes på grunnlag av en oppdatert sakkyndig vurdering.

Det er forutsatt at refusjon skal skje etter de tre fastsatte satsene. Dette innebærer at det ikke alltid vil være samsvar med den eksakte opplæringskostnaden for den enkelte elev og satsene. Institusjonsfylket vil derfor måtte kreve refusjon etter en av de tre satsene som ligger nærmest de reelle utgiftene til opplæring av hver enkelt elev.

Departementet viser til at institusjonsfylket har det helhetlige ansvaret for å oppfylle beboernes rettigheter etter opplæringsloven § 13–2. Det betyr blant annet at institusjonsfylket fastsetter opplæringstiltakene, sørger for sakkyndige vurderinger og fatter nødvendige vedtak om spesialundervisning. Opplæringen skal settes i gang uten ugrunnet opphold når institusjonsoppholdet starter, og finansieres av institusjonsfylket. I etterkant vil institusjonsfylket kunne kreve refusjon etter satsene i forskriften.

Departementet har vurdert om forskriften bør ha en mekanisme for tvisteløsning i de tilfellene det eventuelt kan være uenighet mellom fylkeskommunene om valg av hvilken sats som skal brukes. Det er derfor foreslått at tvist ved valg av satser kan bringes inn til avgjørelse for fylkesmannen i fylkeskommunen der barneverninstitusjonen ligger, jf. siste ledd i forskriftsutkastet. Departementet ber spesielt om høringsinstansenes syn på om en slik bestemmelse er hensiktsmessig.

Klageinstans for vedtak om spesialundervisning vil være fylkesmannen i institusjonsfylket, jf. opplæringsloven § 15–2 annet ledd.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser

Det er forutsatt at ordningen skal skje innenfor uendrede økonomiske rammer. Institusjonsfylkets rett til å kreve refusjon etter fastsatte satser, vil bidra til en rimelig fordeling av de økonomiske kostnadene for de elevene som mottar opplæring i barneverninstitusjoner utenfor eget hjemfylke. Retten til refusjon vil også sikre uforutsette kostnader ved etablering av nye institusjonsplasser.

Det forutsettes at retten til refusjon ikke får administrative konsekvenser av betydning. Institusjonsfylkets ansvar etter opplæringsloven § 13-2 innebærer ansvar for å oppfylle retten

til grunnskoleopplæring, videregående opplæring, spesialundervisning og spesialpedagogisk hjelp. Fylkeskommunen har allerede totalansvar for elever fra andre fylker. Det forutsettes derfor at fylkeskommunen i de fleste saker allerede besitter nødvendig kompetanse og dokumentasjon til å behandle krav om refusjon.

4. Forslag til ny § 19–7 i forskrift til opplæringslova

Med hjemmel i lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den videregående opplæring § 13–2 tredje ledd, blir det foreslått ny § 19–7 i forskrift 23.06.2006 nr. 724 til opplæringslova:

Refusjon av utgifter til opplæring for elever i barneverninstitusjonar utanfor heimfylke

Ny § 19–7 skal lyde:

§ 19–7 Satsar for refusjon

Reglane her gjeld bindande satsar for refusjon av utgifter til opplæring som fylkeskommunen, der ein institusjon etter barnevernlova ligg, har rett til etter opplæringslova § 13–2 andre ledd.

Fylkeskommunen, der ein institusjon etter barnevernlova ligg, kan krevje refusjon av utgifter til opplæringa frå fylkeskommunen der eleven var busett på det tidspunktet det blei gjort vedtak om plassering, etter desse satsane per elev per år:

- a) Kr. 83 000 for elever som ikkje har behov for spesialundervisning etter opplæringslova kapittel 5.*
- b) Kr. 245 000 for elever som har moderat behov for spesialundervisning etter opplæringslova kapittel 5.*
- c) Kr. 485 000 for elever som har omfattande behov for spesialundervisning etter opplæringslova kapittel 5.*

Tvist om val av sats kan leggjast fram til avgjerd for fylkesmannen i fylkeskommunen der institusjonen ligg.